

پیشگفتار

جنبش کوپراتیفی ساده‌ترین روش رشد و انکشاف اوضاع اقتصادی و اجتماعی ممالک رو به انکشاف بوده و در امر اجرای تحولات اقتصادی، بلندبردن سطح آگاهی و تحرک دهاقین در جهت یک زندگی مرفه از طریق کمک به خود، توسط کمکهای متقابل و ایجاد روحیه احساس مسئولیت اجتماعی سهم فعال را ایفا می‌نماید، بنابراین کسب موفقیت سازمانهای کوپراتیفی ناشی از داشتن آگاهی و سهم‌گیری فعال آنها در امور اداره کوپراتیفشان می‌باشد. چنانچه تجربه تاریخی در این خصوص به اثبات رسانیده که کوپراتیفهایی به ناکامی مواجه شده‌اند که اعضا و هیأت رهبری آنها فاقد معلومات مبنی بر امور اداره، اهداف و طرز اجراء فعالیت‌های کوپراتیف بوده‌اند. از همین جاست که ضرورت به تعلیم و تربیه اعضای کوپراتیف، هیأت مدیره و کارمندان آن به وجود می‌آید و غرض از تألیف این کتاب درسی فراهم ساختن یک رهنمود علمی برای محصلانی که در آینده در ساختن و تشکیل کوپراتیفهای زراعتی با دهاقین سر و کار دارند بوده و در تثبیت و تأسیس کوپراتیف دهاقین را از مشوره‌های علمی و تخنیکی خویش مستفید گردانند. در متن این کتاب مسائلی مبنی بر فلسفه اجتماعی جنبش کوپراتیفی، اهمیت اقتصادی کوپراتیفها، اصول و اساسات کوپراتیفها، امور قوانین اداره و رهبری و ساختمان تشکیلاتی و منابع مالی کوپراتیفها، تعلیم و تربیه، کمکهای دولت و طرز‌العمل تأسیس و ثبت یک کوپراتیف مورد بحث قرار گرفته و گذشته از آن اهمیت کوپراتیفهای زراعتی را در امر بهبود بخشیدن حاصلات زراعتی از لحاظ کمیت و کیفیت صورت بازاریابی محصولات زراعتی اعضای کوپراتیفهای زراعتی، تعلیم و تربیه اعضای کوپراتیفها و بالاخره ایجاد روحیه تساند و تعاون در بین اعضای کوپراتیفها بر اساس روحیه کمک به خود و ایجاد حس کمکهای متقابل در

بین اعضا توضیح و تشریح می‌نماید.

این اثر نه تنها من حیث یک کتاب درسی مورد استفاده قرار گرفته، بلکه برای مأمورین مسلکی کوپراتیفها و دهاقینی که خواهان تأسیس کوپراتیفهای زراعتی در ساحه عمل می‌باشند یک راهنمای خوب شده می‌تواند.

در اخیر می‌خواهم از توجه اداره محترم پوهنحی اقتصاد که مرا در نوشتن این کتاب درسی که قبلاً چنین کتاب درسی، نه به شکل لکچرنوت و نه به شکل کتاب درسی، نه در پوهنتون کابل و نه در پوهنتون ننگرهار وجود داشت و ضرورت مبرم به نوشتن آن در دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی محسوس بود، تشویق نموده‌اند سپاسگزاری می‌نمایم و از توجه امر صاحب دیپارتمنت اقتصاد زراعتی محترم پوهنممل محمدیوسف (وزیری) که در تکمیل این اثر از کمکهای علمی دریغ نفرموده‌اند اظهار قدردانی نموده همین‌طور مرهون احسان کمکهای محترم پوهندوی محمدبشیر دودیال عضو دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی که در ترتیب و تنظیم تخنیکی و شکلی این کتاب عطف توجه فرموده‌اند اظهار امتنان می‌نمایم.

با احترام

پوهندوی محمد طیب

عضو دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ وَجَعَلَهُ أَكْرَمَ الْخَلَائِقِ بِالْعِلْمِ وَالْكَرَمِ وَجَعَلَ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ خَيْرَ الْأُمَمِ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَمُعَلِّمِ الْبَشَرِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ. و بعد در کشور عزیز ما، افغانستان، با وجودی که احساس تعاون، همکاری و تشریک مساعی در اکثر ساحات بالخصوص در امور قراء و قصابات از قرن‌ها به این طرف به صورت عنعنوی وجود دارد اما به شکل کوپراتیف‌های معاصر سابقه چندان ندارد. بنابراین رشد و انکشاف جنبش کوپراتیفی مستلزم موجودیت پرسونل مسلکی ورزیده و اعضای آگاه بوده و این هدف به وسیله آموزش خوب برآورده شده می‌تواند. از این رو در کتاب حاضر روی نقش کوپراتیف‌های زراعتی تعلیم و تربیه دهاقین، رفع نیازمندی‌های آنها از لحاظ اقتصادی و اجتماعی، زمینه بازاریابی برای فروش محصولات زراعتی اعضای کوپراتیف‌ها، بلندبردن مهارت‌های مسلکی دهاقین، عرضه محصول طبق نیازمندی با معیار مارکیت‌های بین‌المللی تأکید بیشتر صورت گرفته است. همین‌طور نقش امارت اسلامی در تقویه بنیه مادی و معنوی این نهضت مبنی بر اصل متکی به خود و نقش کوپراتیف‌های زراعتی در امر انجام خدمات عام‌المنفعه و نقش مؤسسات ملل متحد و سازمان‌های بین‌المللی و اتحادیه کوپراتیف‌ها در مورد ایجاد روحیه همکاری از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در بین اعضای کوپراتیف زراعتی کاملاً روشنی انداخته شده است.

در فصل اول این کتاب در مورد مبادی تاریخی کوپراتیف‌ها و چگونگی پیدایش اندیشه‌های کوپراتیف و جنبش‌های کوپراتیفی در ممالک مختلف جهان تماس گرفته شده است. در فصل دوم این کتاب، مؤلف در مورد نهادهای اساسی و پرنسیپ‌های کوپراتیف زراعتی توضیحات کامل داده و نقش پرنسیپ‌های کوپراتیف را در سیر

تکامل کوپراتیفها قویاً منعکس ساخته است. در فصل سوم این کتاب در مورد اداره کوپراتیفها، نقش مجمع عمومی، هیأت مدیره، هیأت نظار و هیأت عامل در آن به خوبی هویدا می‌گردد و در فصل چهارم در مورد اسناد تقنینیه کوپراتیف زراعتی یعنی در مورد قانون، مقررات، اساسنامه و طرزالعمل کوپراتیف زراعتی که هر کوپراتیف در چوکات خود تابع کدام مقررات و قوانین می‌باشد، توضیحات همه‌جانبه صورت گرفته است. در فصل پنجم در مورد طرزالعمل تأسیس و ثبت کوپراتیف زراعتی، طرح و تطبیق تعلیمات و تبلیغات کوپراتیف زراعتی و همچنان در مورد جلسه مؤسسين و اولین مجلس مجمع عمومی معلومات ارائه گردیده است و حجم معلومات این فصل نشان‌دهنده معلومات عمیق در مورد طرزالعمل کار کوپراتیف می‌باشد.

در فصل ششم این کتاب در مورد تشکیل و انحلال کوپراتیف زراعتی، صورت درخواست عضویت، حقوق و مکلفیت اعضا، قطع عضویت و اخراج از عضویت کوپراتیف زراعتی توضیحات مشرح و مفصل صورت گرفته است و در فصل هفتم در مورد منابع مالی کوپراتیف که کوپراتیفها از کدام چینل تمویل می‌گردند و نقش کمکهای امارتی در کنار کمکهای سایر منابع در آن چه می‌باشد به خوبی منعکس گردیده. در فصل هشتم در مورد میخانیکیت نیازمندی به تشکیل کوپراتیف زراعتی که به کدام اساس و بنا دهاقین به تشکیل کوپراتیف ضرورت دارند، مسائل مربوط تشریح گردیده است. در فصل نهم طبقه‌بندی کوپراتیفها از لحاظ اقتصادی، اهداف، معاملات با اعضا و غیره مورد بحث قرار گرفته و در فصل دهم در مورد تشکیلات بین‌المللی کوپراتیفها در سطح جهانی و نقش آنها توضیحات صورت گرفته است. در این فصل دول اتحادیه بین‌المللی کوپراتیفها که در آن ۱۳۶ مملکت جهان عضویت دارند، جلب توجه می‌نماید. در فصل یازدهم در مورد مؤسسات تعلیمی و تربیوی مانند مؤسسات تربیوی خاص کوپراتیفی، پوهنتونها، انستیتوتهای مسلکی و مراکز تربیوی کوپراتیفها به صورت جداگانه معلومات ارائه گردیده که فصل جالب این کتاب است. در فصل دوازدهم در مورد مساعدتهای مالی امارت اسلامی افغانستان

نسبت به کوپراتیفهای زراعتی و تأثیر جنبش کوپراتیفی در امور عامه و نقش این مساعدتها در امر انکشاف کوپراتیف مسائل برجسته ساخته شده و در فصل سیزدهم نقش اجتماعی و اهمیت کوپراتیفهای زراعتی، کوپراتیفهای استهلاکی، کوپراتیفهای کريدتی و کوپراتیفهای بازاریابی و اثرات مفید و ارزنده آن در اقتصاد ملی، موضوعات به صورت مشرح بیان گردیده و در اخير در مورد تاريخچه اقدامات تشكيل کوپراتیفها در افغانستان و تدابير لازمه غرض احیای مجدد فعاليتهاي کوپراتیفهای زراعتی در کشور و همچنان اینکه آیا با تطبيق چنین تدابير چگونه فعاليتهاي کوپراتیفهای زراعتی به مسیر اصلی و اصولی خود رهنمون خواهد گشت بحث صورت گرفته و مدلل بر آن است که با انکشاف کوپراتیفهای زراعتی دهاقين کشور از مزایای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره مستفيد و بهره‌مند خواهند شد.